

Wat Turkije aangaat, schijnt Rusland te wachten. Het helpt er, welwillend, geduldig, de regeering van den Sultan ondermijnen. De gezant Nelidof schijnt nu te Konstantinopel de machtigste man te worden. Rusland helpt den Sultan aan geld, de zekerste manier om hem zoetjes aan onder den duim te krijgen. Het zal hem langzaam het beheer zijner schatkist ontnemen, het zal eenige concessies van hem vragen, het zal hem eindelijk misschien troepen zenden om hem tegen zijn oproerige onderdanen te helpen. Troepen, die de Sultan nooit meer het land uit zal kunnen krijgen.

Hoe rumoerig is het nog in die Kerstweek van het heengaande jaar. Geen oorlogsrumoer, goddank. Maar akeligheden genoeg. Hongersnood en pest in Engelsch-Indië. Ook hier helpt, behalve Engeland, Rusland, dat kosteloos graan vervoeren laat naar de geteisterde streken. Zoo iets heeft het autocratische land nog op vrijere landen voor; daar zouden die weldadige maatregelen afstuiten op particuliere belangen en onbeteugelde concurrentie. Hier beveelt de Tsaar het en het is zoo.

Hongersnood en pest in het land der Hindoes. Wij kennen die groote plagen niet meer in Europa. Maar wij hebben er werkstakingen. Te Hamburg hebben de ontevreden dok- en kadewerkers het arbeiden er aan gegeven. Zij zijn machtig, want zij hebben geld. En zoo ziet men daar nu het jammerlijke schouwspel van een bloeiende stad die in weinige weken haar gansche bevolking en duizenden daar buiten ontzettende schade toebrengt. De stakers zijn rustig en welgezind; maar zij zijn koppig. De werkgevers zijn het ook. De regeering der stad zou zich zoo gaarne buiten het geschil houden; zij wordt er in betrokken, of zij wil of niet. De staking schijnt nog lang niet ten einde.

Laat ik eindigen met eraan te herinneren dat nu een jaar geleden Jameson zijn inval deed in de Transvaal. Er bestaat aanleiding toe, omdat in deze maand uit den mond van Conyngham Greene, den opvolger van Sir Jacobus de Wet als vertegenwoordiger van Engeland te Pretoria, een gansch ongewone taal vernomen werd. Uit Johannesburg kwam een deputatie van Engelsche notabelen tot hem, van het slag der beruchte *leading inhabitants*. Zij boden hem een adres aan, waarin de zinsnede omtrent Engeland's suprematie in Zuid-Afrika niet ontbrak. Greene verzocht hen beleefd dien zin te schrappen en toen zij weigerden, wees hij het adres van de hand. Hij zou er een afschrift van aan Chamberlain zenden, zeide hij, benevens een nota van zijne hand.

Daar is dan toch wel iets veranderd in Zuid-Afrika, hetzij Greene die fiere weigering zelf verzonnen heeft, hetzij Chamberlain er weer achter zat. In het land van Oom Paul spreekt een Engelschman niet meer officieel van Engeland's suprematie. Daár althans, daar alléén helaas, moeten zelfs de machtigsten rekening houden met de Hollanders!

24 December.

P. v. D.